

فهرست مطالب

دیباجه	۲۲
سخن ناشر	۲۴
فصل اول: اقرار	۳۱
۱. اقرار صریح خوانده به مدیون بودن در جلسه دادگاه رسیدگی به دعوی مطالبه وجه چک	۳۳
۲. اقرار محکوم‌له پس از قطعیت حکم به ضرر خود، بر مبنای قاعده «اقرار العقلاء علی انفسهم جائز» نافذ بوده و می‌تواند از جهات اعاده دادرسی تلقی شود	۳۴
۳. هرچند برای ثبت واقعه ازدواج در ثبت احوال اقرارنامه رسمی لازم است، اما دعوی اثبات زوجیت منصرف از موضوع مذکور بوده و با سند عادی و شهادت شهود در دادگاه، قابل اثبات است	۳۷
۴. دعوی ابطال مبیعه نامه به علت فقدان تعیین ثمن، در فرضی که در مبیعه‌نامه فروشنده اقرار به دریافت نقدی آن نموده است، پذیرفته نمی‌شود	۳۸

ح _____ رویه قضایی محاکم استان تهران

۵. چنانچه اقرار به گرفتن مهریه به موجب سند رسمی باشد، دادگاه بدون ابطال سند رسمی نمی‌تواند در ضمن دعوی طلاق به اعتقاد فساد و بطلان اقرار حکم به پرداخت مهریه نماید، بلکه اول باید دعوی ابطال سند اقرار مطرح شود..... ۴۱
۶. با اقرار خواننده دعوی ثابت شده است و ادعای مستقل خواننده مستلزم رسیدگی جداگانه است..... ۴۷
۷. اقرار ماهیتاً اعلام حقی است به نفع دیگری و به ضرر خود..... ۴۸
۸. اقرار دلالت بر امر یا اموری دارد که قبل از آن واقع شده است..... ۵۰
۹. هرگاه اقرار ساقط شود، شهادت به اقرار هم فاقد ارزش و اعتبار است..... ۵۸
- فصل دوم: سند..... ۶۵**
- الف: سند رسمی..... ۶۶**
۱. وقتی در دعوی الزام به تنظیم سند رسمی پلاک ثبتی ملک مورد ترافع در مالکیت رسمی هیچ‌یک از طرفین نباشد، دعوا مسموع نیست و قرار عدم استماع صادر می‌گردد..... ۶۶
۲. ابطال سند رسمی مربوط به املاک ثبت‌شده، با تمسک به سند عادی اصولاً امکان‌پذیر نیست..... ۶۸
۳. امکان یا عدم امکان استناد به سند عادی در دعوی ابطال سند رسمی مربوط به املاک ثبت شده..... ۷۲
۴. این‌نامه قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۸۷ اجاره‌نامه‌های عادی را نیز معتبر شناخته است، موجبی برای الزام موجر برای تنظیم سند رسمی انتقال حق سرقفلی وجود ندارد..... ۷۵
۵. خلاف مندرجات سند رسمی را با شهادت شهود می‌توان اثبات کرد و استناد به ماده ۱۰۳۹ قانون مدنی، که شورای نگهبان آن را خلاف شرع اعلام کرده است، صحیح نیست..... ۸۲

۶. سند عادی که مورد انکار، تردید و جعل قرار نگیرد در حکم سند رسمی است و اعتبار آن را دارد..... ۹۱
۷. سند رسمی با شهادت شهود قابل ابطال است..... ۹۳
۸. در صورت اختلاف در تقدم و تأخر تاریخ‌های مندرج در اسناد رسمی با سند عادی، اصل بر صحت تاریخ سند رسمی است..... ۹۵
۹. گواهی فوت، کروکی تصادف، صورت جلسه نیروی انتظامی و بیمه‌نامه، سند رسمی است و ادعای انکار یا تردید نسبت به آن مسموع نیست..... ۹۸
۱۰. صرف ادعای اکراه یا تطمیع نسبت به سند رسمی صلح بخشی از مهریه، موجب بی‌توجهی محکمه و بی‌اعتبار جلوه دادن سند رسمی بدون صدور رأی قطعی بطلان سند نخواهد بود..... ۱۰۰
۱۱. با عنایت به اینکه بر اساس نظریه شورای نگهبان، ماده ۱۳۰۹ قانون مدنی از این نظر که شهادت بینه را در برابر اسناد معتبر فاقد ارزش دانسته، خلاف موازین شرع شناخته و ابطال گردیده است؛ بنابراین دعوای ابطال و اصلاح اسناد رسمی با استناد به شهادت شهود مسموع است..... ۱۰۴
۱۲. در صورتی که اعتراض ثالث نسبت به عملیات اجرایی مستند به سند رسمی یا حکم قطعی نباشد، دادگاه باید نسبت به اعتراض شخص ثالث رسیدگی ماهوی کند و اگر مستند به سند رسمی یا حکم قطعی دادگاه باشد، باید مطابق سند رسمی و حکم دادگاه مذکور، بدون نیاز به رسیدگی ماهوی عمل نماید..... ۱۰۶
۱۳. در صورت تعارض سند عادی ببع مقدم با سند رسمی مؤخر ببع همان مال، با احراز شرایط وقوع ببع با سند عادی، سند رسمی مؤخر ابطال می‌گردد..... ۱۰۹
۱۴. دعوای تنفیذ وقوع عقد مبتنی بر سند عادی ملکی که سند رسمی مالکیت دارد مسموع نیست و خواهان در این موارد باید آثار ناشی از این عقد را از دادگاه تقاضا نماید نه تنفیذ عقد را..... ۱۱۳

د. رویه قضایی محاکم استان تهران

۱۵. رأی قطعی کیفری نسبت به اصالت یا جعلیت سند برای دادگاه حقوقی
متبع است..... ۱۱۷
۱۶. اصالت اسناد در پرونده کیفری رسیدگی شده و جعلیت آنها احراز
نگردیده است و موجبی برای رسیدگی به اصالت آنها در دادگاه تجدیدنظر
وجود ندارد..... ۱۱۸
۱۷. انکارکننده یا تردیدکننده نیاز به ارائه دلیل و مدرک ندارد، بلکه
استنادکننده به سند باید اصالت آن را ثابت کند؛ برعکس جعل که مدعی
جعل باید ادعای خود را ثابت کند..... ۱۲۰
۱۸. با وجود سند رسمی مالکیت، استشهادیه دلیل بر مالکیت نیست..... ۱۲۳
۱۹. طبق نظریه شورای نگهبان دعوای مخالف با سند رسمی و بدون اقامه
بینه قابل اثبات نیست..... ۱۲۴
- ب: سند عادی..... ۱۲۶
۱. استناد به سند عادی جهت پرداخت دین..... ۱۲۶
۲. صرف ارائه مبیاعه نامه عادی از سوی شاکی بدون تنفیذ آن توسط مراجع
قضایی، موجب احراز سمت وی نیست..... ۱۳۰
۳. اسناد عادی نقل و انتقال اراضی و املاک که به تنفیذ و تأیید دادگاه
رسیده در حکم اسناد رسمی است و از سوی ادارات و محاکم قضایی قابل
پذیرش است..... ۱۳۱
۴. تصرف شخصی که به اتکای بیع نامه عادی بر ملک استیلا دارد، غاصبانه
تلقی نمی شود ولو اینکه سند رسمی مالکیت نداشته باشد؛ بنابراین دعوای
خلع ید به طرفیت وی محکوم به رد است..... ۱۳۳
۵. چنانچه ادعای صوری بودن سند عادی در پرونده کیفری پذیرفته نشده
و حکم به برائت متهم از اتهام انجام معامله معارض صادر شده باشد، توسل
به شهادت شهود جهت اعلام صوری بودن سند موصوف با توجه به اصل
صحت قراردادها فاقد وجاهت قانونی است..... ۱۳۶

- ۶ چنانچه شخصی به استناد سند عادی مقدم، دعوای ابطال سند رسمی معامله‌ای را طرح نماید، از آنجایی که تاریخ اسناد عادی در برابر اشخاص ثالث اعتبار ندارد، معامله با سند رسمی را نمی‌توان باطل کرد..... ۱۴۰
۷. در محاکم و نهادها و سازمان‌ها تنها دارنده سند رسمی ملک، مالک شناخته می‌شود و با سند عادی نمی‌توان انتقال‌های بعد از آن را باطل کرد..... ۱۴۴
۸. چنانچه معامله مؤخر ملک ثبت شده با سند رسمی باشد و معامله مقدم با سند عادی، به جهت اینکه تاریخ سند عادی در برابر اشخاص ثالث قابل استناد نیست، معامله با سند رسمی معتبر است..... ۱۴۶
۹. پذیرش دعوای تنفیذ بیع نامه عادی مال غیرمنقول به منزله ایجاد آثار و احکام رسمی برای اسناد عادی از طریق محاکم است که برخلاف قانون ثبت و تشریفات لازم در مورد انتشار آگهی و ثبت در دفتر املاک بوده، بنابراین قابلیت استماع ندارد..... ۱۴۹
۱۰. با توجه به اینکه تاریخ سند عادی در مقابل اشخاص ثالث قابل استناد نیست، بنابراین اعتراض ثالث اجرایی که به استناد تقدم سند عادی بیع بین معترض ثالث و مالک، نسبت به تاریخ توقیف ملک طرح شده محکوم به رد است..... ۱۵۱
۱۱. دین ناشی از سند عادی، دین ثابت و قطعی تلقی نمی‌شود و امکان ابطال معامله به دلیل فرار از پرداخت آن وجود ندارد..... ۱۵۴
۱۲. حق کسب و پیشه متعلق به شخصی است که با سند رسمی به او منتقل شده باشد؛ لذا طرح دعوای مطالبه اجرت‌المثل سه دانگ مغازه از شریک دیگر برای ایام تصرف محل تجاری بر مبنای سند عادی انتقال حق کسب و پیشه مردود است..... ۱۶۱
۱۳. دعوای تسلیم ملک مبیع مادامی که مالکیت رسمی خواهان احراز نشده قابل پذیرش نیست..... ۱۶۳

۱۴. به جز دعوی تنفیذ وصیت نامه عادی، دعوی تنفیذ سایر اسناد عادی (در اینجا اقرارنامه) محکوم به رد است..... ۱۶۵
۱۵. اسناد عادی صرفاً درباره طرفین سند و وراثت و قائم مقام آن معتبر است و نسبت به اشخاص ثالث قابل استناد نمی باشد..... ۱۶۷
۱۶. چنانچه کسی در مناطق مشمول ثبت اجباری اسناد، قرارداد عادی نسبت به مال غیر منقول منعقد نماید سپس موضوع قرارداد به موجب سند رسمی به غیر منتقل شود، دارنده سند عادی نمی تواند درخواست ابطال سند رسمی را بنماید..... ۱۶۸
۱۷. تردید نسبت به سند عادی..... ۱۷۲
۱۸. سفته به دلیل نداشتن تاریخ، از شمول اسناد تجاری خارج و سند عادی محسوب می شود..... ۱۷۵
۱۹. تقسیم نامه عادی بین مالکین مشاعی زمانی قابل استناد می باشد که با رسیدگی دادگاه تنفیذ شده باشد..... ۱۷۶
۲۰. انکار و تردید در مقابل اسناد رسمی مسموع نیست و مدعی می تواند ادعای جعل نماید..... ۱۷۷
۲۱. تاریخ اسناد عادی فقط نسبت به طرفین دعوی و قائم مقام آنها مؤثر است..... ۱۷۸
۲۲. اسناد عادی که مورد انکار و تردید طرفین قرار نگرفته اند معتبر هستند. ۱۸۱
۲۳. عدم ارائه اصول اسنادی عادی در صورتی که مورد انکار یا تردید خواننده قرار گیرد موجب صدور قرار ابطال دادخواست است. اگر دعوی اعتراض ثالث اقامه گردد و موضوع از مصادیق ذیل ماده ۶۲۳ نباشد همان دادگاه مکلف به رسیدگی اعتراض طاری است..... ۱۸۳
۲۴. امضا و اثر انگشت ذیل سند علیه صادرکننده سند دلیل می باشد و ادعای بی سوادگی و عدم اطلاع از مفاد آن مسموع نیست..... ۱۸۵

۲۵. دادگاه علاوه بر رسیدگی به دلایل طرفین، هرگونه تحقیق یا اقدامی را که برای کشف حقیقت لازم باشد، انجام می دهد. رسیدگی به دلایل مورد اختلاف طرفین در جلسه رسیدگی به عمل می آید..... ۱۸۶

۲۶. هرچند قرارداد مستند دعوی به علت عدم ارائه اصل آن از شمار دلایل خارج شده است، لیکن اگر اصالت همان قرارداد به هر علتی ثابت شود، مفاد آن قابل ترتیب اثر خواهد بود..... ۱۸۷

فصل سوم: شهادت..... ۱۹۵

۱. خواهان جهت اثبات ادعای خویش به شهادت شهود استناد نموده و استماع گواهی گواهان ایشان مؤثر در کشف حقیقت، دستیابی به واقعیت امر و تصمیم نهایی دادگاه گردید..... ۱۹۷
۲. صرف عدم درج واژه شهادت شهود در ردیف دلایل و منضمات، مانع از پذیرش دعوای اعسار و استماع شهادت شهود مندرج در استشهادیه نیست. ۱۹۹
۳. شهادت شهود در مقابل اسناد رسمی قابل پذیرش است..... ۲۰۱
۴. چنانچه ادعای صوری بودن سند عادی در پرونده کیفری پذیرفته نشده و حکم به برائت متهم از اتهام انجام معامله معارض صادر شده باشد، توسل به شهادت شهود جهت اعلام صوری بودن سند موصوف بانوجه به اصل صحت قراردادها فاقد وجاهت قانونی است..... ۲۰۳
۵. دادگاه حسب درخواست خواهان، باید شهود مندرج استشهادیه پیوست دادخواست را احضار و از آنان تحقیق نماید، در غیر این صورت و به شرط مؤثر بودن شهادت در نتیجه رسیدگی دادگاه، رأی صادره به علت نقص تحقیقات نقض می گردد..... ۲۰۷
۶. ترتیب اثر به شهادت شهود در رابطه با احراز قرابت رضاعی و اعلام حرمت و بطلان نکاح به عنوان بینه شرعی مطرح است (نه به عنوان مطلع)، لذا لازم است شرایط شهادت رعایت و عدالت شهود طبق قانون احراز گردد..... ۲۱۱

س _____ رویه قضایی محاکم استان تهران

۷. منشأ اطلاعات شهود اظهارات طرفین بعد از معامله است و هیچ کدام در هنگام انعقاد عقد حضور نداشته‌اند..... ۲۱۷
۸. شهادت شاهد از روی قطع و یقین نبوده بر اساس نقل قول از دیگران است، بنابراین قابل ترتیب اثر نمی‌باشد..... ۲۱۸
۹. جرح شهود باید در جلسه دادگاه و در زمان استماع شهادت شهود اعلام گردد..... ۲۲۰
۱۰. استشهادیه در قانون مدنی و قانون آیین دادرسی مدنی جزو ادله اثبات دعوا محسوب نمی‌گردد..... ۲۲۱
۱۱. دادگاه باید خوانده را برای جلسه‌ای که شهود خواهان شهادت می‌دهند دعوت نماید. شهادت شهود باید مبتنی بر محسوسات و مشهودات باشد..... ۲۲۳
۱۲. چنانچه دادگاه جرح گواهان را بپذیرد، باید از استماع شهادت آنان خودداری نماید..... ۲۲۴
۱۳. صرف ادای شهادت یک نفر برای تمدید قرارداد شفاهی اجاره کافی برای ایجاد علم و یقین نیست..... ۲۲۶
۱۴. شهادت گواهان در اثبات امر عدمی (فقدان قصد انشا برای اثبات صوری بودن معامله) به کار نمی‌آید..... ۲۲۷
۱۵. شهادت شهود یکی از ادله اثبات دعوا است و ارزش آن در اثبات دعوا بر نظریه کارشناس که در حد یک آماره قضایی محسوب می‌شود، بیشتر است..... ۲۲۸
۱۶. قرابت شاهد با اصحاب دعوا از موجبات جرح گواه نیست..... ۲۳۱
۱۷. اگر خواهان در جلسه دادرسی به شهادت شهود استناد نماید، موضوع قابل رسیدگی است..... ۲۳۳
۱۸. استشهادیه دلیل اثبات دعوا محسوب نمی‌گردد و گواهی گواهان باید توسط دادگاه استماع شود..... ۲۳۴

۴. اگر خواهان به دلیل فقدان دلیل اثباتی درخواست سوگند از خواننده داشته باشد و خواننده اقدام به ادای سوگند بر خلاف ادعای خواهان نماید، دادگاه باید در ماهیت دعوا حکم صادر کند و چنانچه قرار رد دعوا صادر نماید، دادگاه تجدیدنظر آن را نقض می کند و برای رسیدگی ماهوی عودت میدهد..... ۲۶۷
۵. سوگند استظهاری در جایی مؤثر است که با توسل به بینه اصل حق ثابت شده باشد و سوگند تنها در کنار بینه خواهان، در جهت تقویت حق ثابت شده ادا شود..... ۲۶۹
۶. در صورتی که مدعی فاقد هرگونه بینه باشد، بنا به تقاضای وی قرار اتیان سوگند صادر می شود..... ۲۹۴
۷. وکیل نمی تواند به نفع موکل خود قسم یاد کند یا ادای شهادت نماید، ولی دادگاه می تواند به عنوان مزید اطلاع اظهارات وکیل را استماع کند..... ۲۹۸
۸. اتیان سوگند با منکر است نه مدعی..... ۳۰۰
- فصل پنجم: امارات ۳۰۳**
- ۱- امارات قانونی..... ۳۰۵**
۱. صرف عدم پرداخت وجه چک دلالت بر ورشکستگی صادرکننده آن ندارد؛ بنابراین آماره قانونی متوقف شناخته شدن خواننده بر اساس جهت مورد استناد خواهان فراهم نیست..... ۳۰۵
۲. آماره قانونی اعتبار امر مختومه (بند ۶ ماده ۸۴ ق.آ.د.م)، مختص احکام است و شامل قرارها نمی شود..... ۳۰۷
۳. دعوی خلع ید و دعوی استرداد مال دارای دو خواسته متفاوت هستند و مشمول آماره قانونی ایراد اعتبار امر مختومه نمی شوند..... ۳۰۹
۴. دعوی الزام به تمکین مشمول آماره قانونی اعتبار امر مختومه نیست و صرف نظر از قطعیت یا عدم قطعیت دادنامه صادره، مجدداً قابل طرح است. ۳۱۲
۵. بینه حاکم بر قاعده ید است، بنابراین سبق تصرف مثبت قاعده ید نمی تواند در برابر بینه تقابل کند، زیرا مجرد تصرف، آماره مالکیت است اما تصرف، نفس مالکیت نیست..... ۳۱۳

- ۶ فقط احکام اعتبار امر مختومه دارند و قرارها مشمول آماره قانونی ایراد اعتبار امر مختومه نیستند..... ۳۳۰
۷. تصرفات خواهان به عنوان آماره قانونی بر مالکیت آنان بر موضوع خواسته است..... ۳۳۳
۸. دادگاه مستنداً به قاعده مشهور فقهی آماره فراش و مواد ۱۱۵۸ و ۱۱۶۱ و ۱۲۵۷ قانون مدنی حکم به بطلان دعوا صادر و اعلام می‌نماید..... ۳۳۷
۹. خروج سند از عداد دلایل در موردی است که اصل سند در اختیار خواهان بوده و آن را به دادگاه ارائه نکند اما در موردی که اصل سند در ید خوانده می‌باشد مقررات ماده ۲۰۹ (آماره امتناع از ابراز سند) از قانون آیین دادرسی مدنی جاری و ساری است..... ۳۳۹
۱۰. با توجه به آماره قانونی امتناع تاجر از ارائه دفاتر تجاری تقاضای مؤخر او مبنی بر صدور حکم توقیف و ورشکستگی مسموع نخواهد بود..... ۳۴۱
۱۱. با توجه به آماره فراش اگر طفل در فراش زوج متولد شده باشد و زوج مطابق با قانون مدنی هیچ اقدامی جهت نفي نسب انجام نداده باشد، طفل بدون توجه به آزمایش DNA منتسب به زوج می‌باشد. لذا با لحاظ قاعده فراش و مفاد ماده ۱۱۵۸ قانون مدنی طفل متولد شده در زمان زوجیت ملحق به شوهر است..... ۳۴۴
۱۲. در ایراد اعتبار امر مختومه، خواسته هر دو دعوا باید واحد باشد. اگر در دعوی مقدم دادگاه به موضوع خواسته دعوی فعلی رسیدگی نکرده باشد و نفیاً یا اثباتاً رأی صادر نشده باشد، آماره قانونی اعتبار امر مختومه وجود ندارد..... ۳۵۲
۱۳. تصرفات ممتد تجدیدنظر خوانده دادنامه تجدیدنظر خواسته مشعر به احراز مالکیت است..... ۳۵۷

ط _____ رویه قضایی محاکم استان تهران

۲- امارات قضایی ۳۸۲

الف: کارشناسی ۳۸۲

۱. صرف استناد به نظریه کارشناس تأمین دلیل صحت ادعای خواهان را اثبات نمی‌نماید و خواهان باید دلیل یا ادله اثباتی دیگری پیرامون اثبات

ادعای خود اقامه و ارائه نماید ۳۸۲

۲. پذیرش نظریه کارشناسی و قبول آن برای داور الزامی نیست و صرفاً جنبه طریقت دارد و در صورتی که آن را منطبق با واقع نداند، می‌تواند به

آن ترتیب اثر ندهد ۳۸۳

۳. نظریه جدید کارشناس رسمی دادگستری مبنی بر تغییر در میزان

تقصیر محکوم‌علیه، از جهات پذیرش اعاده دادرسی است ۳۸۵

۴. چنانچه در دعوی ابطال رأی کمیسیون ماده ۱۲ قانون زمین شهری، در

دعوی دیگری نظریه کارشناسان رسمی دادگستری در خصوص بایر یا موات

بودن زمین متنازع‌فیه اخذ شده باشد، آن نظریه در دعوی حاضر نیز اعتبار

دارد ۳۸۸

۵. اعتراض به نظریه هیات هفت‌نفره کارشناسی و درخواست ارجاع به

هیئت نه‌نفره کارشناسان از موجبات تجویز اعاده دادرسی نیست ۳۹۱

۶. عدم توجه به نظریه کارشناسی موجب عدم تناسب مجازات و از جهات

تجویز اعاده دادرسی است ۳۹۲

۷. صدور حکم محکومیت مستند به نظریه کارشناس و برخلاف مؤدای

شهادت شهود بلاشکال است ۳۹۵

۸. در صورتی که دادگاه نظریه کارشناس را با اوضاع حاکم بر موضوع دعوا

متفاوت و مغایر ببیند حتی پس از هفت روز مقرر در قانون آیین دادرسی

مدنی، جهت اقناع وجدان می‌تواند موضوع را به هیئت کارشناسی دیگری

ارجاع دهد ۳۹۷

۹. خروج کارشناسی از عداد دلایل به دلیل عدم ابداع دستمزد کارشناس در موعد قانونی از اختصاصات دعاوی حقوقی بوده و قابل تسری به امور جزایی نیست. ۳۹۹
۱۰. در تعارض بین اقرار متهم و نظریه کارشناسی، اولویت با اقرار است. ۴۰۳
۱۱. ایرادات طرفین دعوا به کارشناس منتخب موجب تغییر کارشناس نخواهد بود مگر در موارد رد کارشناس که در قانون شمرده شده است. ۴۰۶
۱۲. با توجه به اعتراض به نظر کارشناس، اقتضا داشت دادگاه برای کشف واقع، موضوع را به هیأت کارشناسان ارجاع می نمود. ۴۰۷
۱۳. عدم مطابقت نظر هیأت کارشناسان با اوضاع و احوال پرونده. ۴۰۸
۱۴. قرار کارشناسی با این مضمون که کارشناس مشخص نماید آیا ادعای خواهان صحیح است یا نه موجه نیست، زیرا این قبیل موارد نوعاً اظهار نظر قضایی محسوب می شود که در صلاحیت کارشناس نیست. ۴۱۰
۱۵. دادگاه فقط باید نظر کارشناس رسمی واجد صلاحیت را ملاک بداند، نه سایر کارشناسان از قبیل کارشناس بیمه و... را، تأمین دلیل زمانی می تواند مبنای صدور رأی دادگاه قرار گیرد که قاضی صادرکننده رأی خودش اقدام به تأمین دلیل نموده یا گزارش تأمین دلیل موجب وثوق دادگاه باشد. ۴۱۱
۱۶. ماده ۱۹ قانون کارشناسان رسمی دادگستری در مورد اعتبار شش ماهه نظر کارشناس منصرف از انجام مزایده است. ۴۱۴
۱۷. صدور حکم با استناد به نظر اکثریت اعضای هیأت کارشناسان منتخب دادگاه، خالی از اشکال است. ۴۱۶
۱۸. در صورتی که کارشناس با استفاده از صورت های مالی اظهار نظر کند و اسناد و مدارکی به وی تحویل نگردیده باشد، طبیعتاً مأخوذ به استرداد نخواهد بود. ۴۱۷
۱۹. در صورت عدم پرداخت دستمزد کارشناس، کارشناسی از شمار دلایل خارج می گردد. ۴۱۸

۲۰. نظریه کارشناس قرینه و اماره‌ای بیش نیست و صرف استناد به نظر کارشناس و یا نظریه پزشکی قانونی به تنهایی نمی‌تواند مثبت ادعا باشد..... ۴۱۹
۲۱. اثبات مطابقت یا عدم مطابقت امضا با انجام کارشناسی و استکتاب..... ۴۲۱
۲۲. تبعیت یا عدم تبعیت از نظریه کارشناس به عهده دادگاه بوده و دادگاه تکلیفی در ارجاع مجدد امر به هیأت دیگری از کارشناسان ندارد..... ۴۲۲
۲۳. صدور قرار کارشناسی برای بررسی اصل استحقاق خواهان به دریافت خسارت دادرسی که امری است قضایی، خلاف مقررات می‌باشد..... ۴۲۳
۲۴. اگر برای تشخیص امر فنی خبرگی مخصوص لازم باشد، باید به وسیله اهل فن و کارشناس اقدام نمود..... ۴۲۶
۲۵. لزوم انتخاب کارشناسان به عدد فرد و لزوم تبعیت دادگاه از نظر اکثریت هیأت کارشناسی..... ۴۲۷
۲۶. تشخیص تقصیر یا عدم تقصیر امر قضایی است و احراز آن باید توسط مقام قضایی صورت گیرد نه کارشناس. چون شرکت مترو به وظیفه خود در سالم سوار کردن مسافر عمل نکرده است، مسئول جبران خسارت زیان دیده است..... ۴۲۹
۲۷. اگرچه شهادتنامه مستند دعوا فاقد اوصاف قانونی است، لیکن دادگاه علاوه بر رسیدگی به دلایل ارائه شده از سوی اصحاب دعوا، مکلف به انجام تحقیق در جهت کشف واقع می‌باشد..... ۴۳۱
۲۸. متابعت از نظریه کارشناس با دادگاه می‌باشد. صرف اعتراض به نظریه کارشناس، دادگاه را مواجه با تکلیفی نمی‌کند..... ۴۳۲
۲۹. نظر کارشناس مصون از اعتراض باقی مانده و منطبق با اوضاع و احوال مسلم قضیه می‌باشد..... ۴۳۴
۳۰. اعتراض به نظر کارشناس رسمی دادگستری پس از حصول مصالحه و سازش پذیرفته نیست..... ۴۳۵

۳۱. دادگاه با توجه به فنی بودن موضوع، نظر کارشناس را کسب می‌نماید. ۴۳۷
۳۲. اگر دستمزد کارشناس خارج از موعد و قبل از ابطال دادخواست پرداخت شده باشد، در این صورت دیگر مجاز به ابطال دادخواست نیست... ۴۳۹
۳۳. اعلام دو مبلغ متفاوت از طرف کارشناسان در جریان تأمین دلیل..... ۴۴۰
۳۴. اگر در مهلت تعیین شده به نظر هیأت کارشناسان اعتراض نشود، نظریه مزبور قطعی خواهد شد..... ۴۴۱
۳۵. موضوع قرار کارشناسی، میزان دستمزد کارشناس و پرداخت آن باید به اصحاب دعوا ابلاغ شود..... ۴۴۳
۳۶. چون دستمزد هیأت کارشناسی پرداخت نشده است، بنابراین از شمار دلائل خارج می‌گردد..... ۴۴۵
۳۷. دادگاه نمی‌تواند از نظر کارشناس عدول نماید مگر نظر کارشناس را منطبق با اوضاع و احوال نداند که در این صورت باید کارشناسی را تجدید نماید..... ۴۴۶
۳۸. هرگاه نظریه کارشناس در مرحله بدوی مصون از تعرض باقی بماند، اعتراض به نظر کارشناس نمی‌تواند از جهات تجدیدنظر باشد..... ۴۴۷
- ب: معاینه محل و تحقیق محلی ۴۴۹**
۱. مفاد صورت جلسه اجرای قرار معاینه محل، حکایت از تغییر شغل مغازه مذکور به خیاطی دارد و خواننده دلیلی دال بر موافقت مالک نسبت به تغییر شغل ارائه ننموده است..... ۴۴۹
۲. با عنایت به نظریه کارشناس اولیه و هیئت سه نفره و صورت‌مجلسات اجرای قرارهای تحقیق و معاینه محل هیچ‌گونه تعدی و تفریطی که موجب بروز تخلف در عین مستأجره و مالاً تخلیه آن باشد صورت نپذیرفته است.. ۴۵۱
۳. مفاد صورت جلسات اجرای قرارهای تحقیق و معاینه محلی، انتقال منافع و حقوق صنفی و کسبی به شخص غیر از طرف مستأجر اولیه، محرز نگردیده و دلیلی بر انتقال غیر ارائه نشده است ۴۵۳

ف _____ رویه قضایی محاکم استان تهران

۴. اگر تصرفات تجدیدنظرخوانده ها در ملک تجدیدنظر خواهان ادامه داشته باشد و اینکه بین آنها اجاره نامه منعقد نشده باشد رسیدگی با لحاظ جلب نظر کارشناس رسمی و در صورت نیاز با تحقیقات و معاینه محلی منع قانونی ندارد..... ۴۵۶

۵. لزوم قرار معاینه محل، تا در قرار معاینه محلی: اولاً موضوع اختلاف در امر اعمال تملک دولت نسبت به کل ملک و یا جزء ملک که محل اختلاف است روشن شود. ثانیاً اختلاف دیگر پیرامون سلب انتفاع و اعمال حریم است منظور از اعمال حریم آیا موجب سلب انتفاع مطلقاً شده است یا سلب انتفاع به نحو مقید..... ۴۵۸

۶. دادگاه مکلف بوده در اجرای اختیارات حاصل از ماده ۱۹۹ قانون آیین دادرسی مدنی اقدامات لازم را از محل تحقیق و معاینه محلی به عمل آورده، سپس در ماهیت امر اظهارنظر می نمود..... ۵۰۷

۷. اطلاعات حاصل از قرار تحقیق محلی و معاینه محل، از امارات قضایی محسوب و ممکن است موجب علم یا اطمینان قاضی دادگاه یا مؤثر در آن باشد..... ۵۱۱

۳- سایر ۵۱۵

۱. دفاعیات خواننده مبنی بر اینکه عدم حضور در دفترخانه آماره‌ای است بر تحقق اقاله و مطالبه وجه چک و گواهینامه عدم پرداخت بانک آماره‌ای بر تحقق انحلال عقد می باشد..... ۵۱۵

۲. دادگاه تعیین مبلغ بالا و غیرمتعارف در ابتدای زندگی مشترک به عنوان مهریه را آماره‌ای بر آگاهی زوجین و ارتکاز ذهنی آنان بر ناتوانی در پرداخت یکجای مهریه دانسته و بر این پایه اعسار زوج از پرداخت یکجای آن را نوعاً محرز می باشد..... ۵۲۵

۲. اظهارات شهود در رأی دادگاه در حد آماره قضایی و نه دلیل شرعی مؤثر بوده است..... ۵۲۸

فهرست _____ ق

۳. قرینه زمانی ارزش قضایی دارد که به عنوان آماره قضایی ادله دیگر را تکمیل نماید و موجب علم قاضی طبق ماده ۱۳۳۵ قانون مدنی گردد، که در مانحن‌فیه چنین نشده است..... ۵۳۱
۴. دادگاه مفارقت جسمانی طولانی مدت، دعاوی متعدد حقوقی و بذل و بخشش قابل توجهی از مهریه را آماره قضایی بر عسروجرح زوجه دانسته است..... ۵۳۹
۵. هیئت دادگاه به موجب قرائن و امارات موجود در پرونده قانع نشده که رسیدهای مذکور مربوط به وجه چک مورد استناد دادنامه می‌باشد. گذشته از آن، این آماره قضایی وجود دارد که چنانچه تجدیدنظرخواه مبالغ مذکور را بابت پاره ای از وجه چک موجود در ید دارنده پرداخت می‌کرد، بایستی چک از وی اخذ و چکی معادل مبلغ واقعی، پس از کسر مبلغ پرداختی به وی تحویل می‌داد..... ۵۴۴
- منابع ۵۴۷